

International Science Group

ISG-KONF.COM

V

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE
"TRENDS OF MODERN SCIENCE AND PRACTICE"**

**Ankara, Turkey
February 8-11, 2022**

ISBN 978-1-68564-508-3

DOI 10.46299/ISG.2022.I.V

АРТ-ТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ ПСИХОКОРЕКЦІЇ ЕМОЦІЙНИХ ПОРУШЕНЬ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ.

Дорошук С. М.

асистент кафедри описової та клінічної анатомії
Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Безштанько М.А.

кандидат медичних наук,
доцент кафедри описової та клінічної анатомії
Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Гайдай О. С.

кандидат медичних наук,
доцент кафедри описової та клінічної анатомії
Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Заворітна А.М.

асистент кафедри описової та клінічної анатомії
Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Твердохліб Н.Г.

асистент кафедри описової та клінічної анатомії
Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Арт-терапія – це напрям психології, призначений допомогти дитині усвідомити свій внутрішній стан шляхом створення нею візуального образу, метафор, символів (арт-терапевтичного продукту). Вона одночасно вирішує діагностичні та терапевтичні завдання. Тривалий час арт-терапія застосовувалася виключно у психотерапевтичній практиці. Останнім часом значно зростає інтерес до механізмів та умов впливу різних видів мистецтва на дитину з особливими потребами у корекційно-виховному процесі. Цей метод широко використовується у центрах реабілітації, спеціальних освітніх закладах, оскільки, незважаючи на тісний зв'язок із лікувальною практикою, має переважно психопрофілактичну, розвивальну та соціальну спрямованість.

Вітчизняними психологами розроблено й адаптовано в корекційному процесі програму з арт-терапії для дітей з обмеженими можливостями. Вона складається з 4 навчальних циклів:

1. Цикл навчання (з 3 років), передбачає формування передумов до сприйняття інструкцій педагога, розвиток умінь співпрацювати з дорослим, концентрувати увагу на незначний проміжок часу, працювати «рука в руці»; формування елементарних знань про колір, розмір, величини оточуючих

предметів. Реалізується такими методами арт-терапії: сприймання кольорової гама за допомогою нетрадиційних напрямів з образотворчої діяльності, початкові навички створення колажів із різноманітних матеріалів, пальчиковий театр, тістопластика.

2. Цикл навчання, спрямований на формування первинних самостійних навичок, часткове розуміння інструкції, виконання завдання «рука в руці» та спільну співпрацю з дорослим, виконання дій за педагогом, спираючись на зразок та інструкцію. Вдосконалення набутих умінь відбувається в процесі діяльності з колажами, тістом, малюванням, грою в ляльковому театрі та іншими напрямками, передбаченими програмою.

3. Цикл навчання передбачає поглиблення та вдосконалення знань, умінь і навичок дитини, уміння розуміти інструкцію педагога, уміння використовувати здобутий досвід, спираючись на зразок, бачити свої помилки та виправляти їх. Містить нетрадиційні напрямки роботи з образотворчої діяльності, пальчиковий і ляльковий театр, створення колажів, малювання на тканині, роботу з тістом, сенсорну інтеграцію.

4. Цикл навчання формує готовність вихованця до виконання завдання за інструкцією, самостійну роботу дитини або роботу з незначною спрямовуючою допомогою дорослого, розвиток уяви й образного мислення, вміння елементарно аналізувати свою роботу та вдосконалювати її через усі види діяльності, передбачені програмою психотерапевтичного напрямку.

У дітей із особливостями розвитку моторики емоційно-образне сприймання та засвоєння творів мистецтва відбувається в умовах обмеженості інформування. У більшості таких дітей потенційно збережені функції для розвитку вищих форм мислення, проте астеничні прояви, низький запас знань як наслідок соціальної депривації приховують їхні пізнавальні можливості. Порухення м'язового тону, патологічні рефлекси, несформованість рівноваги та координації, недорозвиненість дрібної моторики призводить до відсутності самостійності, концентрації, тривалого напруження, слабкості уваги, афективних порушень та інфантилізму у даній категорії дітей в цілому. Стає зрозумілим, що страждає їхня пізнавальна сфера, психічні процеси, емоційно-вольова та особистісна сфера. Важливою умовою їхнього успішного розвитку є організація цілеспрямованого вибіркового сприймання змісту і форми музичної мови та художнього образу. Діти потребують створення таких умов у процесі навчальної діяльності, що дають змогу опановувати знання та уміння з опорою на збережені функції дитини. ть дитячі та сімейні психологи, психотерапевти, арт-терапевти як з дітьми, так і з дорослими.

Прогресивні зміни в галузі реабілітації дітей з порушенням слуху сприяють впровадженню у практику арт-терапевтичних технологій серед яких різні види мистецтва розглядаються як спосіб часткового відновлення чи поліпшення усного мовлення, уваги, пізнавальної діяльності тощо. Корекційно-розвиткова робота з формування вимови, максимального розвитку слухо-зорового сприйняття, активної художньої та музично-ритмічної діяльності проводиться з опорою на провідні канали сприймання (зір, дотик) та збережений слух. Учитель

та асистент акцентують увагу на таких арт-терапевтичних практиках як ізотерапія, пісочна терапія, казкотерапія, музикотерапія.

Для дітей, яким характерні сенсорні порушення і виявляються у взаємодії із навколишнім середовищем, у проявах емоцій та поведінці, позитивний вплив мистецтва комплексно впливає на їх моторну, емоційну і пізнавальну сферу. Невміння користуватися мовленням, підвищена чутливість, вразливість під час контакту з іншими в освітньому середовищі з метою комунікації спричиняє потребу у постійній підтримці вчителя/асистента. На предметах з окремих видів мистецтва таку дитину можна вчити правильно вступати у процес взаємодії, підтримувати спілкування, стимулювати її творчу активність, допомагати долати психологічні бар'єри, вчити оптимально використовувати вербальні й невербальні комунікативні засоби, розширювати коло спілкування, налагоджувати взаємодію через наслідування навичок дорослого, формувати комунікативні навички шляхом розвитку мовлення, розуміння мови (вербальні або візуальні засоби за допомогою конкретних понять або образних символів; за допомогою жестів або письма; використання допоміжної комунікації).

Мистецтво і терапія мають спільне коріння. Кожен з нас творець, а творчість приносить нам величезне задоволення. У творчості кожна людина отримує багато можливостей, щоб висловитися, виразити свої почуття та емоції. Арт-терапія – це один з найбільш ефективних способів роботи з дітьми будь-якого віку і з будь-якими порушеннями, при цьому для особистості – це спосіб саморозкриття, самовираження, розвитку та шлях до власної гармонії.

Список літератури:

1. Вознесенська О. Особливості арт-терапії як методу. Психолог. 2005. № 39. С. 5.
2. Колупаєва А.А., Савчук Л.О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання :науково-методичний посібник. Київ : Видавнича група «АТОПОЛЬ», 2011. 274 с.
3. Лебедева Л.Д. Арт-терапия в педагогике. Педагогика, 2000. № 9. С.27.